

Module 3: Leerlingenonderzoek

Amsterdams Samenwerkingsverband Veiligheid op School (ASVOS):
Arbodienst GG&GD
Centrum voor Nascholing Amsterdam
STEINMETZ Advies & Opleiding
Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Deze module maakt onderdeel uit van het instrumentarium voor projecten 'Veiligheid op School', dat door het ASVOS is ontwikkeld in opdracht van de gemeente Amsterdam.

Het ASVOS wordt gevormd door:

- Arbodienst GG&GD
- Centrum voor Nascholing
- STEINMETZ Advies & Opleiding
- Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Het ASVOS-instrumentarium 'Veiligheid op School' bestaat uit:

- Module 1: Procesmanagement
- Module 2: Personeelonderzoek
- Module 3: Leerlingenonderzoek
- Module 4: Veiligheid en Schoolbinding
- Module 5: Veiligheid van Schoolgebouw en Schoolomgeving

Het ASVOS-loket is bereikbaar bij:

Arbodienst GG&GD
Nieuwe Achtergracht 100
Postbus 2027
1000 CA AMSTERDAM
telefoon: 020 - 555 54 29
telefax: 020 - 555 54 22

contactpersoon: de heer drs M.S.T.M. Weijers

Colofon:

© Van Dijk, Van Soomeren en Partners, Amsterdam, 1996

ontwikkeld door: drs P.M. de Savornin Lohman en drs M. van der Gugten

in opdracht van: gemeente Amsterdam, dienst SEC/Onderwijs

Auteursrecht:

Deze module is in samenwerking met het ASVOS ontwikkeld door Van Dijk, Van Soomeren en Partners B.V. te Amsterdam ten behoeve van projecten 'Veiligheid op School' in de VO/BVE-sector. Voor deze toepassing heeft de gemeente Amsterdam de licentierechten verkregen. Overname van gegevens of toepassing van de module buiten de gemeente Amsterdam is niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Van Dijk, Van Soomeren en Partners B.V.

Inhoudsopgave

1	Introductie	3
2	Toelichting	
2.1	Inhoud van de vragenlijst	4
2.2	Introductie en voorbereiding op school	5
2.3	Steekproeftrekking	5
2.4	Afname van de vragenlijst	6
2.5	Coderen en analyse	7
2.6	Rapportage	7
2.7	Presentatie en vervolg	8
Vragenlijst	'Veiligheid op en rond school'	9

1 Introductie

Veiligheid op school is een onderwerp dat momenteel sterk in de schijnwerpers staat. Scholen worden dan ook steeds meer aangesproken op hun verantwoordelijkheid om de veiligheid van leerlingen, personeel en bezoekers in en rond het schoolgebouw te waarborgen. Door allerlei incidenten, die in de media breed uitgemeten zijn, is het taboe op het bespreekbaar maken van dit onderwerp grotendeels doorbroken. De vraag is niet meer of er op scholen iets aan de hand is, maar veel meer op welke manier de school de onveilige situaties op school aanpakt. Hiervoor dient men over informatie te beschikken hoe het er op school voorstaat en welke zaken met prioriteit aangepakt moeten worden.

Onlangs heeft de gemeente Amsterdam met het kabinet het convenant 'Jeugd en Veiligheid' gesloten. In dit kader worden op de Amsterdamse scholen voor Voortgezet Onderwijs projecten 'Veiligheid op School' opgezet. Ter ondersteuning van de scholen is een samenwerkingsverband gevormd van een viertal organisaties, die op dit gebied over expertise en ervaring beschikken. Dit Amsterdams Samenwerkingsverband Veiligheid op School (ASVOS) bestaat uit:

- Arbodienst GG&GD
- Centrum voor Nascholing Amsterdam
- STEINMETZ Advies & Opleiding
- Van Dijk, Van Soomeren en Partners

De module 'Veiligheid op School' vormt één van de instrumenten, die door het ASVOS zijn ontwikkeld. Deze module bestaat uit twee vragenlijsten voor een personeelsonderzoek en een leerlingenonderzoek. Het gelijktijdig uitvoeren van beide onderzoeken verschaft de school een goed beeld over de veiligheidssituatie op school. Deze gegevens kunnen gebruikt worden bij het opstellen van een schoolveiligheidsplan. Bovendien kan een herhaling van dit onderzoek te zijner tijd inzicht geven in hoeverre het project 'Veiligheid op School' tot resultaat heeft geleid: zijn en voelen leerlingen en personeel zich in de toekomst veiliger in en rond de school. Dit is in de eerste plaats nuttige informatie voor de school zelf. Daarnaast is deze informatie ook bruikbaar bij het overleg met andere betrokken partijen. De school staat er immers niet alleen voor.

Deze publicatie bestaat uit de leerlingenvragenlijst en een toelichting over de wijze waarop dit onderzoek dient te worden uitgevoerd.

2 Toelichting

2.1 Inhoud van de vragenlijst

De vragenlijst is hoofdzakelijk gericht op het in kaart brengen van de veiligheidssituatie op school. Leerlingen worden als dader, slachtoffer of omstander regelmatig geconfronteerd worden met allerlei vormen van normoverschrijdend gedrag. Hierbij kan het gaan om veel voorkomende zaken als pesten, schelden of vernielen, maar ook om veel ingrijpender delicten als brandstichting, geweld of seksuele intimidatie. In de vragenlijst voor de leerlingen komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

- *algemene kenmerken:* in de vragenlijst wordt een beperkt aantal vragen gesteld over de leerling (leeftijd, geslacht en herkomst) en over de onderwijssituatie (school, vestiging, richting, klas). Deze vragen worden gesteld om bij de analyse van de enquêtegegevens na te kunnen gaan of er verschillen optreden tussen diverse groepen leerlingen of vestigingen. Er wordt niet naar de naam van leerlingen gevraagd. De anonimiteit van leerlingen is zodoende in het onderzoek en de rapportage gewaarborgd.
- *daderschap:* aan de leerlingen wordt een standaardlijst voorgelegd met allerlei vormen van normoverschrijdend gedrag. Bij elke activiteit wordt hen gevraagd aan te geven hoe vaak ze zich hieraan in de afgelopen 12 maanden op en rond school schuldig hebben gemaakt. Vergelijkbaar onderzoek maakt duidelijk dat deze vragen een redelijk betrouwbaar beeld opleveren over het ouderschap onder jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar.
- *slachtofferschap:* in de vragenlijst wordt aan de leerlingen ook gevraagd hoe vaak ze in de afgelopen 12 maanden op en rond school zelf slachtoffer zijn geweest van normoverschrijdend gedrag door andere leerlingen of personeelsleden van de school. Ook hierbij wordt een standaardlijst voorgelegd, waarbij de mogelijkheid bestaat om zelf een bepaalde ervaring toe te voegen. In het vervolg van de vragenlijst wordt de leerlingen ook de vraag gesteld of ze zich weleens onveilig voelen in een aantal situaties of op een aantal plekken in of rond school.
- *melding en opvang:* aan de leerlingen wordt rond de ervaring die hen het meest heeft aangegrepen, gevraagd om aan te geven of ze die ervaring aan iemand op school hebben gemeld. Zo ja, wordt de vraag gesteld of er vervolgens iets aan gedaan is en of ze hier tevreden mee zijn. Zo nee, wordt gevraagd waarom ze het toen niet aan iemand verteld hebben.
- *schoolbinding:* de schoolbinding onder leerlingen heeft een relatie met de mate waarin normoverschrijdend gedrag kan plaatsvinden. In de vragenlijst wordt aan de leerlingen gevraagd of een aantal uitspraken naar hun mening van toepassing zijn op henzelf of op de school. De antwoorden geven in hun onderlinge samenhang een beeld van de schoolbinding.
- *aanpak:* bij het vergroten van de veiligheid op school kunnen leerlingen zelf ook een belangrijke rol spelen. Tegen deze achtergrond wordt hen gevraagd of ze vinden dat de veiligheid op hun school verbeterd moet worden en zo ja, welke aspecten hierbij volgens hen dan prioriteit zouden moeten krijgen (maximaal 5).

2.2 Introductie en voorbereiding op school

Het afnemen van de vragenlijst vormt een goed vertrekpunt om de opzet van het schoolveiligheidsbeleid ter hand te nemen. Tegen deze achtergrond wordt geadviseerd om dit onderzoek in een vroegtijdig stadium uit te voeren. Het is noodzakelijk om de aankondiging van dit onderzoek binnen de school zorgvuldig te laten plaatsvinden. Hierbij moet met een aantal zaken rekening worden gehouden:

- **Beleidskader:**
De schoolleiding moet vooraf duidelijkheid geven over het doel en de uitvoering van het onderzoek en over de wijze waarop de school met de resultaten hiervan aan de slag wil gaan. Er dient duidelijk te worden gemaakt dat het onderzoek de nodige gegevens oplevert om een schoolveiligheidsplan te maken. In de onderzoeksfase kunnen over de invulling hiervan natuurlijk nog geen concrete toezeggingen worden gedaan. Het gaat dan ook vooral om het uitspreken van de intentie om serieus met het onderwerp aan de slag te gaan.
- **Communicatie:**
De te verstrekken informatie over het onderzoek en de voorgestelde aanpak moet afgestemd worden op de verschillende doelgroepen binnen de school (management, personeel, leerlingen en ouders). Hierbij zijn diverse communicatie-instrumenten voorhanden, zoals een informatiebijeenkomst voor het personeel, een artikel in de schoolkrant of een brief aan de ouders. De informatie dient bij voorkeur een positieve toonzetting te bevatten: de school wil de veiligheid van iedereen binnen en rond de school waarborgen. Een dergelijke boodschap kan voorkomen dat naar buiten toe een negatief beeld over de schoolsituatie ontstaat.
- **Uitvoering:**
Het uitgangspunt is dat de school zelf een belangrijke rol speelt bij de opzet en uitvoering van het onderzoek. Het is de bedoeling dat de vragenlijst klassikaal wordt ingevuld door de leerlingen. Dit betekent dat in overleg met de schoolleiding enkele docenten worden gevraagd om de invulling van de vragenlijst tijdens hun lessen te laten plaatsvinden. Dit neemt ongeveer 15 minuten in beslag. Tijdens een bijeenkomst met een onderzoeker van het ASVOS wordt een aantal klassen geselecteerd en krijgen de docenten een instructie over de afname van de vragenlijst.

2.3 Steekproeftrekking

Om inzicht te verkrijgen in de ervaringen en meningen van leerlingen is het meestal niet nodig om alle leerlingen op school te enquêteren. Over het algemeen wordt hiervoor een *steekproef* getrokken. De uiteindelijke omvang van de steekproef hangt onder meer samen met het totaal aantal leerlingen op school, de gewenste betrouwbaarheid van de resultaten, de keuze voor bepaalde statistische analyses en de eventueel te onderscheiden eenheden (school, vestiging, richting, klas). Daarnaast spelen natuurlijk ook de kosten voor de uitvoering van het onderzoek een rol.

Voor de bepaling van de steekproefomvang voor de uitvoering van dit onderzoek zijn in schema 1 enkele *richtlijnen* opgenomen. Afhankelijk van de feitelijke situatie kan per school de gewenste omvang van de steekproef bepaald worden.

Schema 1 Steekproefomvang in relatie tot de schoolsituatie

leerlingaantal per school	aantal vestigingen per school	steekproefomvang per vestiging	totale steekproefomvang per school
250 leerlingen	1 vestiging	125 respondenten	125 respondenten
500 leerlingen	1 vestiging 2 vestigingen	200 respondenten 125 respondenten	200 respondenten 250 respondenten
1000 leerlingen	1 vestiging 2 vestigingen 3 vestigingen	300 respondenten 175 respondenten 133 respondenten	300 respondenten 350 respondenten 400 respondenten
2000 leerlingen	1 vestiging 2 vestigingen 3 vestigingen 4 vestigingen	400 respondenten 234 respondenten 177 respondenten 150 respondenten	400 respondenten 468 respondenten 531 respondenten 600 respondenten
4000 leerlingen	1 vestiging 2 vestigingen 3 vestigingen 4 vestigingen 5 vestigingen	600 respondenten 325 respondenten 233 respondenten 187 respondenten 160 respondenten	600 respondenten 650 respondenten 700 respondenten 750 respondenten 800 respondenten

2.4 Afname van de vragenlijst

De vragenlijst voor de leerlingen dient in de klas te worden afgenomen. Op deze manier kan door de betrokken docent een mondelinge toelichting worden gegeven, wordt een selectieve uitval van respondenten beperkt en zijn de onderzoekscondities gestandaardiseerd. Hierdoor wordt de betrouwbaarheid van de resultaten vergroot.

De mogelijkheid bestaat om tijdens de les, waarin de vragenlijst wordt ingevuld, het thema 'veiligheid op school' in breder verband aan de orde te stellen. Bekend is echter dat het verschaffen van extra informatie of het voeren van een discussie van invloed is op meningen of gevoelens van een respondent en daarmee dus ook op de betrouwbaarheid van het onderzoek. Vanuit onderzoekstechnisch oogpunt is het absoluut noodzakelijk om *eerst de vragenlijst door de leerlingen te laten invullen en op te halen*.

De standaardprocedure is als volgt:

- de verantwoordelijke docent geeft een korte toelichting voor de klas over het onderzoek;
- de vragenlijsten worden uitgedeeld en individueel door de leerlingen ingevuld (dus niet samen!);
- bij problemen met het invullen kan de docent een leerling individueel hulp bieden door een vraag uit te leggen (dus niet beïnvloeden!);
- als een leerling klaar is met invullen, stopt hij/zij de ingevulde vragenlijst in de envelop, plakt deze dicht en legt deze aan de zijkant van de bank;
- als alle leerlingen klaar zijn met invullen en alle vragenlijsten zijn opgehaald, kan de les vervolgd worden of met de klas een discussie over dit thema plaatsvinden.

Het is belangrijk dat uit de toelichting, die de docent voorafgaande aan het invullen van de vragenlijst geeft, voor de leerlingen duidelijk wordt wat het doel van het onderzoek is en hoe de procedure verloopt. Om de vergelijkbaarheid van de resultaten te waarborgen is het belangrijk dat deze toelichting overal op dezelfde manier plaatsvindt. De tekst in het volgende schema kan hierbij als voorbeeld dienen.

Schema 2 Voorbeeldtekst voor toelichting in de klas

"Jongens en meisjes,

Vandaag hebben we wat andere les dan normaal. De komende tijd gaan we hier op school meer aandacht besteden aan de veiligheid in en rond de school. Wij vinden het heel belangrijk dat iedereen (dus leerlingen maar ook docenten) zich veilig en prettig voelt op onze school. Daarvoor moeten we wel weten hoe het er op dit moment voorstaat en wat jullie er van vinden.

Ik wil jullie straks vragen om een enquête in te vullen. Dit gebeurt ook in andere klassen. Je hoeft je naam niet op de vragenlijst te zetten, dus niemand komt te weten wat je hebt ingevuld. Het is wel belangrijk dat je de vragen eerlijk beantwoordt; dus niet overdrijven, maar ook geen dingen weglaten.

Ik deel straks de vragenlijsten uit en dan krijg je ongeveer een kwartier om deze in te vullen. Vul de lijst zelf in, dus ga niet bij je buurman of buurvrouw zitten kijken wat zij invullen. Als je helemaal klaar bent, dan vouw je de ingevulde enquête op, stop je hem in de envelop en plak je hem dicht. Als je dingen niet begrijpt, kom ik even bij je langs om dit uit te leggen. Als iedereen klaar is, haal ik de enveloppen op en gaan we verder met de les. Ga je gang! (enquêtes uitdelen)".

In de vragenlijst wordt aan de leerlingen gevraagd hun mening te geven over persoonlijke zaken die diep kunnen ingrijpen op hun gevoel of gedrag. Het is mogelijk dat leerlingen na invulling van de vragenlijst behoefte hebben om hun hart te luchten of iemand in vertrouwen te nemen. Aan de hand van dit onderzoek kan een dergelijke hulpvraag niet gesignaleerd worden, omdat de leerlingen de vragenlijst anoniem invullen. Voor hulp of ondersteuning kunnen op school wel andere mogelijkheden gecreëerd worden, bijvoorbeeld het instellen van een meldpunt of het aanstellen van een vertrouwenspersoon. Op veel scholen is dit echter nog niet geregeld. Wel is inmiddels een telefonische hulplijn opgezet, waar leerlingen zelf contact mee kunnen opnemen. *Tegen deze achtergrond is aan het einde van de enquête het telefoonnummer van de onderwijstelefoon vermeld (06-8804).* Het kan raadzaam zijn, dat de docent de leerlingen hier nog een keer op wijst en het telefoonnummer op het schoolbord zet.

2.5 Coderen en analyse

De invoer en verwerking van gegevens in de computer vindt volgens een standaardstrategie plaats door een onderzoeker van het ASVOS. De onderzoeksgegevens worden verwerkt met het statistisch programma SPSS (Statistical Package of the Social Sciences). Aangezien deze leerlingen-vragenlijst op een groot aantal VO/BVE-scholen wordt afgenomen, kan er in een latere fase ook een overall-analyse plaatsvinden. Uiteraard blijft hierbij de vertrouwelijkheid van gegevens op het niveau van de school en de individuele leerling gewaarborgd. Het eerste doel is echter om de school zelf inzicht te geven in de veiligheidsituatie, zoals leerlingen die het afgelopen jaar hebben ervaren.

2.6 Rapportage

Op basis van de gegevensanalyse zal de ASVOS-onderzoeker de resultaten van het onderzoek beschrijven in een verslag. Dit onderzoeksverslag bestaat uit circa 10-15 pagina's en bevat een aantal overzichtelijke tabellen. Behalve een overzicht van de door leerlingen gegeven antwoorden op de gestelde vragen (in aantallen/percentages) worden in dit verslag ook de eventuele verschillen naar bijvoorbeeld leeftijd, geslacht en schoolvestiging aangeduid. Deze informatie is voor de school handig om zo nodig een gerichte aanpak van de veiligheid op te zetten.

2.7 Presentatie en vervolg

Op de meeste scholen waar dit leerlingenonderzoek wordt uitgevoerd, is reeds een centrale werkgroep rond 'veiligheid op school' opgezet. Na afronding van het onderzoek zal het verslag verspreid worden onder de leden van deze werkgroep en zal de ASVOS-onderzoeker een presentatie verzorgen en eventuele vragen beantwoorden.

Het onderzoeksverslag kan vervolgens door de school gebruikt worden als één van de informatiebronnen voor het opstellen van een eigen schoolveiligheidsplan. Al naar gelang de uitkomsten van het leerlingenonderzoek kunnen specifieke aandachtspunten of prioriteiten worden gesteld.

Vragenlijst 'Veiligheid op en rond school'

De vragen op de volgende bladzijden gaan over veiligheid op en rond de school. We hebben graag dat je die vragen eerlijk beantwoordt. Dus niet overdrijven maar ook geen dingen verzwijgen!

Je naam hoeft je niet op te schrijven, dus niemand komt te weten wat je hebt ingevuld. Geef wel eerst antwoord op de volgende vragen door het rondje voor het antwoord dat je kiest zwart te maken.

1 Hoe oud ben je?

- 11 jaar
- 12 jaar
- 13 jaar
- 14 jaar
- 15 jaar
- 16 jaar
- 17 jaar
- 18 jaar
- 19 jaar of ouder

2 Ben je een jongen of een meisje?

- jongen
- meisje

3 Geef hieronder aan:

- In welk land jij zelf geboren bent
- In welk land je vader geboren is
- In welk land je moeder geboren is

Ik ben geboren in:

- Nederland
- Suriname
- Nederlandse Antillen
- Aruba
- Marokko
- Griekenland, Italië, Spanje, Portugal
- Ander land
- Ik weet het niet

Mijn *vader* is geboren in:

- Nederland
- Suriname
- Nederlandse Antillen
- Aruba
- Marokko
- Griekenland, Italië,
Spanje, Portugal
- Ander land
- Ik weet het niet

Mijn *moeder* is geboren in:

- Nederland
- Suriname
- Nederlandse Antillen
- Aruba
- Marokko
- Griekenland, Italië,
Spanje, Portugal
- Ander land
- Ik weet het niet

4 Wat is de naam van je school en/of de vestiging?

.....

- 5 Welke richting doe je?
- brugklas
 - VWO
 - HAVO
 - MAVO
 - VBO
 - anders, namelijk

- 6 In welke klas zit je?

klas

- 7 Op de volgende bladzijde staat een lijst van dingen die je misschien wel eens gedaan hebt, alleen of samen met anderen. We willen graag weten of je die dingen ook wel eens gedaan hebt **op school of vlakbij school** (op het schoolplein bijvoorbeeld). Geef eerst met een kruisje aan (in de linkerkolom) of je die dingen **ooit wel eens** gedaan het op of vlakbij school. Geef daarna aan (in de rechterkolommen) hoe vaak je die dingen hebt gedaan in **de afgelopen 12 maanden**.

Ga nu verder met de vragen op de volgende bladzijden.

	ooit wel eens ge- daan	in de afgelopen 12 maanden:				
		nul keer	1 tot 2 keer	3 tot 5 keer	6 tot 10 keer	meer dan 10 keer
iets vernielen in of aan het schoolgebouw						
iets inkrassen op een deur, meubels, enzovoorts						
met spuitbus of viltstift het schoolgebouw bekladden (muren, deuren, enzovoorts)						
een brand of fikkie stoken in of rond het schoolgebouw						
iets vernielen van een andere leerling						
iets vernielen van iemand die op school werkt						
een fiets of bromfiets stelen						
geld/spullen stelen van een andere leerling						
geld/spullen stelen van iemand die op school werkt						
geld of spullen stelen die van de school zijn						
iets van een andere leerling afpakken door te dreigen met geweld						
pesten/treiteren van een andere leerling						
pesten/treiteren van een leraar/lerares						
discriminerende opmerkingen maken over iemands huidskleur, cultuur of godsdienst						
vervelende seksuele opmerkingen maken tegen een andere leerling						
een andere leerling lastigvallen/opdringerig zijn						
een andere leerling tegen zijn of haar zin aanraken of betasten (seksueel)						
een wapen meenemen naar school (mes, knuppel, enzovoorts)						
een andere leerling bedreigen met een wapen						
iemand die op school werkt bedreigen met een wapen						
een andere leerling slaan of schoppen						
iemand die op school werkt slaan of schoppen						
meedoen aan een vechtpartij						
een andere leerling verwonden met een wapen of iets dat je als wapen gebruikte (schooltas, stoelpoot, enzovoorts)						
iemand die op school werkt verwonden met een wapen of iets dat je als wapen gebruikte						
verkopen van drugs aan andere leerling(en)						
verkopen van gestolen spullen aan anderen leerling(en)						

Als je hierboven hebt aangegeven dat je in de afgelopen 12 maanden één of meerdere dingen uit de lijst gedaan hebt, beantwoord dan ook de volgende vragen. Het gaat daarbij om het ergste dat je in de afgelopen 12 maanden hebt gedaan. Denk dus even goed terug aan die keer.

Als je in de lijst overal 'nul keer' hebt aangekruist, ga dan door naar vraag 11.

- 8 Het **ergste** dat ik in de afgelopen 12 maanden gedaan heb is:
(Beschrijf het kort in je eigen woorden).

.....
.....
.....

- 9 Die keer dat je dat deed, is het toen ontdekt dat jij dat gedaan hebt (je mag meer antwoorden aankruisen)?

- nee, niemand wist ervan
- alleen anderen leerling(en) wisten ervan
- mensen die op school werken wisten ervan
- ik weet het niet (meer)

- 10 Heeft de school er iets aan gedaan (je mag meerdere antwoorden aankruisen)

- nee, want de school wist er niets van
- nee, ze wisten ervan maar deden er niets aan
- ja: ik heb een gesprek gehad met iemand die op school werkt (directeur, leraar, vertrouwenspersoon)
- ja: er is over gepraat in de klas
- ja: ik heb straf gehad
- ja: ik moest de schade vergoeden
- ja: ik ben een tijdje van school gestuurd (geschorst)
- ja: er is met mijn ouders gesproken
- anders, namelijk

11 Je kunt ook **zelf het slachtoffer** zijn geweest van één van de dingen in de lijst die je net hebt ingevuld. Geef hieronder eerst weer aan (in de linker kolom) of deze dingen jou **ooit** wel eens zijn overkomen op of vlakbij school. Geef daarna aan hoe vaak je deze dingen jou zelf zijn overkomen **in de laatste 12 maanden**. Het gaat weer **alleen** om dingen die op school of vlakbij school zijn gebeurd.

	ooit wel eens gebeurd	in de laatste 12 maanden gebeurd:				
		nul keer	1 tot 2 keer	3 tot 5 keer	6 tot 10 keer	meer dan 10 keer
er zijn spullen van mij vernield						
er is een fiets of bromfiets van mij gestolen						
er zijn spullen of geld van mij gestolen						
ik moest spullen of geld geven omdat iemand mij dreigde met geweld						
ik werd gepest/getreiterd door andere leerling(en) of iemand die op school werkt						
een andere leerling maakte discriminerende opmerkingen tegen mij (over mijn huidskleur, cultuur of godsdienst)						
iemand die op school werkt maakte discriminerende opmerkingen tegen mij (over mijn huidskleur, cultuur of godsdienst)						
een andere leerling maakte vervelende seksuele opmerkingen tegen mij						
iemand die op school werkt maakte vervelende seksuele opmerkingen tegen mij						
een andere leerling viel mij lastig/ deed opdringerig						
iemand die op school werkt viel mij lastig/ deed opdringerig						
een andere leerling raakte me aan/ betastte me tegen mijn zin (seksueel)						
iemand die op school werkt raakte me aan/ betastte me tegen mijn zin (seksueel)						
ik ben bedreigd met een wapen						
ik ben geslagen of geschopt						
iemand heeft mij verwond met een wapen						
iemand wilde aan mij drugs verkopen						
iemand wilde aan mij gestolen spullen verkopen						
anders, namelijk						

Als je hierboven hebt aangegeven dat één van de dingen in de lijst jezelf is overkomen in de afgelopen 12 maanden, beantwoord dan ook de volgende vragen.
Het gaat daarbij om het **ergste** dat jou in de laatste 12 maanden op of bij school is overgekomen. Denk dus even goed terug aan die keer.

Als je hierboven overal 'nul keer' hebt aangekruist, ga dan door naar vraag 19.

12 Het **ergste** dat mij in de afgelopen 12 maanden is overkomen is:
(beschrijf het kort in je eigen woorden)
.....
.....
.....

13 Die keer dat je iets overkwam, heb je dat toen verteld aan iemand op school?
 ja
 nee --> **ga door naar vraag 18**

14 Aan wie heb je het toen verteld?
(je mag meerdere antwoorden aankruisen)
 aan een of meerdere andere leerlingen
 aan een leraar/lerares
 aan de directeur
 aan een vertrouwenspersoon
 aan mijn mentor
 aan de leerlingbegeleider/counselor
 aan de conciërge
 aan iemand anders, namelijk

15 Is er toen iets aan **gedaan** door die persoon of die personen?
 ja
 nee --> **ga door met vraag 19**
 weet niet (meer) --> **ga door met vraag 19**

16 **Wat** is eraan gedaan? (je mag meerdere antwoorden aankruisen)
 degene die het gedaan had heeft straf gekregen
 er is een gesprek geweest tussen mij en degene die het gedaan had
 er is met mij gepraat
 er is met mijn ouders gepraat
 ik heb geld gekregen (schadevergoeding)
 anders namelijk
 ik weet het niet (meer)

17 Ben je tevreden over wat eraan gedaan is?
 ja --> **ga door naar vraag 19**
 beetje --> **ga door naar vraag 19**
 nee --> **ga door naar vraag 19**
 weet niet (meer) --> **ga door naar vraag 19**

18 **Waarom** heb je het niet verteld? (je mag meerdere antwoorden aankruisen)
 het was niet zo belangrijk
 ik durfde het niet te vertellen
 ik was bang dat ze het aan mijn ouders zouden vertellen
 ik bang dat ze me niet zouden geloven
 ik schaamde me
 ik had zelf ook schuld
 ik wist niet aan wie ik het moest vertellen
 anders, namelijk

De volgende twee vragen gaan over je **gevoel van veiligheid** op en rond school.
Geef steeds weer met een kruisje aan welk antwoord het best bij jou past.

19 Voel je je wel eens onveilig in de volgende situaties?

	nooit	soms	regelmatig	vaak
als je alleen bent met een leraar/lerares				
als je alleen door het schoolgebouw loopt				
op een schoolfeest				
bij activiteiten buiten school (schoolreisje, werkweek)				

20 Voel je je wel eens onveilig op de volgende plaatsen?

	nooit	soms	regelmatig	vaak
op weg van of naar school				
in de omgeving rond de school (straat, parkeerplaats, park)				
op het schoolterrein zelf (buiten)				
binnen in de school maar buiten de lokalen (ingang, gangen, trappen, aula)				
in de kantine				
in de klaslokalen zelf				
in de gymzaal/kleedruimtes				
op het sportveld van of bij de school				
anders, namelijk				
.....				
.....				

21 Hieronder staan uitspraken over jou en over de school.

Geef met een kruisje aan of die uitspraken volgens jou kloppen of niet.

	ja, dat klopt	het klopt een beetje	nee, dat klopt niet	ik weet het niet
ik ga met plezier naar school				
ik zit in een leuke klas				
ik heb genoeg goede vrienden/vriendinnen op school				
ik voel me vaak eenzaam op school				
ik heb vaak ruzie op school				
ik vind leren leuk				
ik vind de meeste leraren/leraressen aardig				
de meeste leraren/leraressen zijn vriendelijk tegen de leerlingen				
de meeste leraren/leraressen nemen de leerlingen serieus				
de leerlingen in mijn klas gaan vriendelijk met elkaar om				
de leerlingen in mijn klas helpen elkaar graag				
sommige leerlingen in mijn klas worden vaak gepest				
onze school heeft duidelijke schoolregels over hoe je je moet gedragen op school				
ik houd me meestal goed aan de schoolregels				
de leraren/leraressen geven bij ons het goede voorbeeld (hoe je je moet gedragen)				
als ik me goed gedraag dan krijg ik een complimentje van de leraar/lerares				
als er thuis iets ergs is gebeurd dan kan ik daar makkelijk over praten op school				
als mij op school iets naars overkomt dan kan ik daar makkelijk over praten op school				
als er iets ergs of naars is gebeurd dan word je op school goed geholpen				

Tenslotte willen we graag weten of je de (on)veiligheid op school een probleem vindt. En aan welke zaken volgens jou iets zou moeten gebeuren.

- 22 Vind je dat er op deze school iets gedaan moet worden om de veiligheid op school te verbeteren?
 ja --> **beantwoord ook vraag 23**
 nee --> **je bent nu klaar met de vragenlijst. Doe de lijst in de envelop en plak hem dicht.**
- 23 Aan welke dingen zou **vooral** iets gedaan moeten worden (je mag **niet meer dan 5 dingen** aankruisen!)
- vernielingen in/aan het schoolgebouw
 - krassen in deuren en meubels
 - bekladden van het gebouw
 - het stelen van geld of spullen
 - discriminerende opmerkingen over huidskleur, cultuur of godsdienst
 - vervelende seksuele opmerkingen
 - het pesten/treiteren van leerlingen door andere leerlingen
 - het pesten/treiteren van leerlingen door leraren/leraressen
 - het pesten/treiteren van leraren/leraressen (door leerlingen)
 - vechtpartijen tussen leerlingen
 - dat leerlingen wapens mee naar school nemen
 - dat leerlingen bedreigd worden
 - dat leerlingen lastig gevallen worden
 - dat leerlingen tegen hun zin aangeraakt of betast worden (seksueel)
 - dat er op of bij school drugs worden verkocht
 - dat er op of bij school gestolen spullen worden verkocht
 - anders, namelijk

JE BENT NU KLAAR MET DE VRAGENLIJST. BEDANKT VOOR JE MEDEWERKING

Doe de ingevulde vragenlijst nu in de envelop en plak hem dicht

Als je door het invullen van deze vragenlijst eens vertrouwelijk met iemand wilt praten over je ervaringen op school, dan kun je bellen met de Onderwijstelefoon: 06-8804.